

Posudek diplomové práce Petra Hašky:

Dějiny sboru ČCE v Třebíči

Haška v úvodu uvádí, že důvodem k této práci bylo jednak, že v této úplnosti téma nebylo dosud zpracováno (což je pravda), jednak že sám k tomuto sboru, v němž už dvě desetiletí žije, má velkou přichylnost. Tuto přichylnost cítíme z pracného, pečlivého až láskyplného shromáždění přčetných údajů z dějin sboru v Třebíči.

Diplomová práce P. Hašky je zvláštní tím, že k 97 stranám textu autor připojil 133 stran příloh. Přílohy – převážně ve fotokopiích (někdy nedosti čitelných) - obsahují písemnosti z archivu sboru v Třebíči, okresního archivu v Třebíči, ústředního archivu ČCE a národního archivu v Praze. Mají ilustrovat jednotlivé údaje obsažené v textu. Zajímavé jsou zejména tzv. situační zprávy církevních tajemníků o náboženských poměrech v kraji či okrese.

Dějiny sboru zpracovává diplomant způsobem spíše kronikářským, zaznamenává události ve sboru rok za rokem. Po letném pohledu do prehistorie sboru (od r. 1277 do r. 1897) začíná podrobnější výklad rokem 1898, kdy vznikla v Třebíči kazatelská stanice sboru v Horních Vilémovicích. (Je zajímavé, že v době tolerančního patentu nebyli v Třebíči žádní evangelíci a nárůst lze sledovat až v druhé polovině 19. století přistěhováním z okolních vesnic. Evangelictví se udržovalo spíše ve venkovských oblastech.) Samostatný sbor vznikl v Třebíči r. 1920; to již měla kazatelská stanice vybudovány své prostory.

Další vývoj sboru člení Haška do 9 období (1920-22; 1923-25, samostatný sbor s výpomocným kazatelem; 1925-31, období první republiky; 1931-37, období hospodářské a politické krize; 1938-45, druhá světová válka; 1946-49, doba poválečná; 1950-58, nastupující komunismus; 1958-73, socialismus a pražské jaro; 1973-89, normalizace a pád totality). Je zajímavé, že v záhlaví každého období uvádí, kdo byl v té době kazatelem sboru, jakoby to bylo pro charakteristiku sborové činnosti podstatným ukazatelem. Ke každé kapitole připojuje přehled o počtu členů sboru a jeho hospodaření.

V detailním líčení jednotlivých období se čtenář dovídá mnoho informací, o životě sboru, o kazatelských stanicích (Jihlava, Strážov, Moravské Budějovice aj.), o koupi myslibořického zámku a jeho přeměně v sociální ústav, o činnosti Kostnické jednoty, ale také o členech staršovstva, a též o tom, kolik stála ta či ona stavební akce a která firma ji provedla. Zde za pozornost stojí poměrně vysoká dobrovolná práce členů sboru, která umožnila jistou hospodářskou jeho stabilitu. Rovněž si povšimneme, že v době komunistického režimu přibírala synodní rada funkci vyjednávače a zastávce sborů v nesnázích s úředními místy.

Práce nezohledňuje širší kontexty třebíčské lokality s její významnou památkou na židovské osídlení a zejména její prudký demografický vývoj po r. 1950 přílivem dělnického živlu v souvislosti s Dukovany a další industrializací. Zůstala nová sídliště zcela intaktní vůči evangelické komunitě? Teprve s vikářem Tomášem Trusinou vysunuje sbor tykadla k necírkevní mládeži.

Práce podává nesmírné množství údajů nejrůznější relevance o životě třebíčského sboru, avšak podle názoru oponenta poněkud neutříděně. V závěru práce uvádí autor svou „hypotézu, že kazatelé mohou svou osobností, příkladem a důrazy ovlivnit směřování jednotlivců i celého sboru“ (95, též v úvodu 7). Tuto hypotézu však diplomant v průběhu práce nesleduje a nedokládá, jen připouští, že „vliv farářů se projevil zejména při proměnách liturgie bohoslužeb, zpívání písní nebo zapojení laiků do bohoslužeb“ (t.). Tento vliv však potvrzuje jen působení Jana Trusiny, který překonal odpor sboru, vcelku konzervativního (viz nesouhlas s ordinací presbyterů a žen), a prosadil častější vysluhování večere Páně a zapojení laiků do bohoslužby. V ostatních případech není jasné, zda konzervatismus sboru byl pouze působením farářů nebo měl hlubší kořeny v mentalitě sboru. Práci by podle názoru oponenta bylo prospělo, kdyby autor v úvodu sdělil, které aspekty sborového vývoje hodlá sledovat a toho se potom držel – i za cenu, že některé méně důležité údaje prostě vynechá.

Takto se sice dovídáme o počtu členů sboru, poměrně konstantním, o vyrovnaných rozpočtech, o drobných i větších stavebních akcích a jejich dodavatelích, o šikanách komunistických úřadů; ale nedovíme se, jak se v různých dobách měnil (nebo neměnil) počet účastníků bohoslužeb, večere Páně, biblických hodin, zda existovala nějaká strategie kazatelské, pastorační a diakonické práce atd. – všechno údaje, které bychom v diplomové práci na teologické fakultě očekávali a které by umožnily i kritické hodnocení nad pouhý popis.

Práce má potřebné náležitosti – seznam zdrojů, anotace –, po stránce formální a ortografické je (téměř) bez závad a může být tedy doporučena k obhajobě v očekávání, že při ní budou zohledněny aspoň některé námitky oponentovy.

14. 9. 2014

Prof. ThDr Pavel Filipi

